

Catalunya Artística

ESTUDI PERA EL RRIRATO DELA STA. R. C.—C. PELLICER.

15 céntims

Cuan la dispesera trucá á la porta del meu quarto, dillus al matí, estava mitx endormiscat estirat al llarch del llit. Ai sentir els truchs, obrí mandrosament els ulls, y ab veu mitx ofegada per un badall, donguí un crit d' «avant» que fou seguit del grinyolament de la porta del quarto al ser oberta per la mestresa.

—Peró, que no pensa en aixecarse, avuy,—digué, mentres se dirigia envers al balcó, obrintne de bat á bat els porticons y fentne que entrés un raig de sol que m' enlluherná la vista, obligantme á tancarla.

—Que 's molt tart?—diguí afanyosament, recordantme de prompte que tenia molta feyna á fer, y tement que mon carinyo als llen-sols no m' haguessin fet perdre un temps que necessariament tenia de dedicar á altres assumptos.

—Acaban de tocar las deu—respongué la bona senyora.

D' una revolada vareig apartar la roba, saltant del llit y comensant á vestirme depressa y corrents ab l' afany de recobrar el temps perdut.

Als pochs moments d' habèr comensat, entrá 'l noy de la dispesera, que cap jorn s' oblidava de venirme á donar el bon día; es una xamosa criatura d' uns quatre anys, viu com un estel, ab un bonich caparró cubert de llarchs rulls de rossos cabells que encuadran una corona molt bonica y á la que donan expressió uns ulls de color hermosíssim y d' una vivesa encisadora.

—Qué tal menut, qué dius de nou,—diguí al veurel.

El noyet, ab dos salts se posá al meu costat y apoyant una mà á las mevas camas, n' aixecá una de las sevas, mentres tot content deya: mira quinas sabatas mes macas porto; la mare las ha fetas adobar.

Y de reull se miraba á sa mare, la que, volguent fer lo posat serio, veyám el temps que durarán, deya.

El xicot continuava ab la cama al ayre, sens duple pera que jo pogués admirar el bon treball del ataconador, que efectivament s' hi había lluhit, deixantlas que talment semblava acabessin de surtir del aparador. Mes si 's miravan ab detenció 's veyá per la part de sota la rababa que feyan las mitjas solas, y la llu-

hentor dels talons nous que desdeya de la pell de sobre bastant envellida y dolenta.

No obstant el xicotet no 's ficsava ab aquets detalls y content y rioler corria y saltava pe 'l pis com un aucellet dins de la gavia.

Enllestit qu' estiguí, vareig baixar corrents l' escala saltant els esglaons de dos en dos y dirigintme adelerat á continuar ma tasca diaria.

Anava depressa pe 'ls carrers, sortejant els topaments ab els tranzeunts que seguían la direcció oposada, cuan al tombar un cantó m' veig una munió de personas formant mitx cercle devant d' un paper encastat á la cantonada.

Jo prou sabia que tenia 'l temps just, y 'ls minuts comptats, pero pogué més la curiositat que 'l desitx de cumplir y als pochs moments era un dels tants que feyan cercle al entorn del paper. D' una ullada vareig veure que's tractava del bando de l' autoritat notificant als barcelonins l' aixecament del estat de guerra. Despres vareig llegirlo detingudament entrentme de que quedavan suspesas las garantías, y després, no se pas el que 'm. passá, tal volta degut á trobarme dejú, ó al apilotament de la gent que allí hi había, m'entrá com un cobriment de cor, y perdent per uns instants el mon de vista; jo prou m' esforzava en asserenarme, mes tot era debades; comensaren á giravoltar las lletras del bando, prenent estranyas formas y formant monstruosas combinacions; al ensemps, s' ha m' apareguren devant de mos ulls, per una remembransa difícil d' explicar, las sabatetas del noy de casa, que barrejantse ab las lletras del bando, semblava m' ensenyessin satisfetas las mitjas solas y talons derrerament posats.

Per fi, puguí asserenarme y emprendre altra volta l' intorumpuda marxa, ab lo cap cot, cavilós y tot pensant en l' estranya alucinació que havia sofert, y ab la ridícula barreja que formavan las lletras del bando, ab las mitjas solas y talons. Poch á poquet el fresch ayre que corria, aná aclarint ma pensa, y al arribar al lloch de treball sols me quedava un deix, del passat defalliment sofert, deix que's traduía en un gran desitx de sapiguer, en aquell mateix moment, que duraria mes temps, l' aixecament del estat de guerra ó l' adop de las sabatas.

JAUME URPI

Gent jove notable de Catalunya

El jove pintor ab quin retrato honrém avuy nostres columnas, donant al ensemps mostra de sos remarcables mérits publicant alguna de sas obras, rebé las primeras lliçons del mestre Caba, notabilíssim en la pintura de retratos.

Mes endevant, en 1888, ab motiu de l'Exposició Universal, feu coneixensa ab el célebre Bouguereau, ab qui l'uní una amistat tan ferma, que desde alas horas han sigut inseparables. Ni Bouguereau ha tingut altre deixeble, ni Pellicer cap mes mestre; remarcant-se molt en el pintor català l'influència d'aquella celebritat francesa. Tal volta, si d'alguna cosa pecan las obras d'en Pellicer, es en mostrar que son autor ha seguit ab massa interés al mestre, mes aixó no es obstacle pera que son talent siga molt gran y son gust exquisit. Ademés dibuixa molt bé, notantse en tots els seus cuadros mes que forsa, delicadesa, lo mateix que 'ls passa á molts pintors francesos.

A Barcelona no 's coneixen molt els productes de son ingeni, perque, en primer lloch, sols passa aquí curtas temporadas, y exposa molt poch. Per altre part, ha pintat molts desnús de gran mérit y aquí tenen pór al desnú, de manera, que excepció feta d'alguns cuadros

de género que alguna vegada reproduheix l'*Il·lustració Artística*, se veu aquí poch d'en Pellicer.

EN CARLES PELLICER

en Pellicer.

De las obras que aquí publiquem, res n'hem de dir, perque 's recomanan ellas solas, demostrant art fins en sos mes petits detalls.

Y acabarem dihent, que be mereix un lloch en una revista catalana, de son país, qui com Pellicer ha honrat no pocas vegadas revistas extrangeras de positiu merit y de gran renóm.

F. GIRALDOS

Derrerament ha dedicat especial interés als retratos, particularment de donas, fent referent á n'aquest aspecte del art, detinguts estudis sobre tot del ropatge, en el que hi posa molt cuidadó.

Els retratos de Pellicer se distingeixen tots seguit per la delicadesa y poessia que 'ls caracterisa. Tal vegada las obras de mes importancia que actualment té al caballet, son retratos.

Es admirador de tot artista de mérit, qual-sevulga que siga 'l género que conreuhi, entussiasta del natural, jamay pinta sens model, fi y amable en son tracte particular, tan refinat y atent com el qu' ha rebut una educació francesa. Aquest es

Aucell de pas

¡Te 'n vas y sense recansa
'm deixas en desconsol!!
¿qué farà aquest pobre ¡sol!!
sino morir de anyoransa?

Mes ¿qué hi fá? Sens cap recel
vesten y gosa sens mida,
que fins després d'aquesta vida,
igual t'aymaré en lo cel.

JOAQUIM TELL.

Nostre segon petit Concours literari

Tema I.—Primer accéssit

La Parella Bonica

Lema: "GOIGS Y PLANYS"

(ACABAMENT)

Tan á ca 'l Manoy com á ca 'n Rodó, no podian estar mes cofoys de tal prometatje; tot anava, com se diu, vent en popa; tot era franquesa y comunicació entre abduas casas; lo que volia l' un volia l' altra y semblava com aquell que diu, tota una familia; ja sols faltavan tres mesos, que finavan per Nadal, per casar als promesos, cuan una petita tontería que 's convertí en grossa maror va interrompre la amistat de las duas casas, portant el desconsol y l' anyoransa als dos ayments.

Entre 'ls molts terrenos que posseian, tan á cal Manoy com á ca'n Rodó, hi había dos trosos que corresponent l' un á cal Manoy y l' altre á ca 'n Rodó, estavan tan junts, que sols tenian per partió un petit marge en el cual mostravan sa corpulencia deu ó dotze fornits roures, que cap de las duas familias sabia qui 'ls había plantat, ni á quina de las duas perteneixian. D' aquí dependia que abdos respectessin tals roures per pór de mancar l' un á l' altre.

Faltava un mes per fer la boda, cuan fent molt fret y en vista de la franquesa qu'hi havia entre las duas familias, el pare de la Catarineta pensant que no hi hauria cap inconvenient per part dels pares d' en Falet, va anar al tros, y á fi de fer llenya, comensá á destralejar el tronch d' un d' aquells roures. Després de tres horas de trevallar y suar, lográ'n Martí, tal era 'l seu nom, tallar y tirar á terra el feixuch arbre, cuan en aquell moment arribava al seu tros en Miquel, ó siga 'l pare d' en Falet. En Martí sens mes ni mes, anava fent la seva, comensant á esbranquillonar l' arbre, cuan en Miquel tot serio y molt enfadat li digué:

—¿Qui t' ha donat permís per tallar aquest roure?

—Home, contestá en Martí, si hagués sabut que t' habías d' enfadá per aixó, poch ho haguera fet, puig ja compendrás que 's tontería enfadarse per tan poca cosa, y mes tinguent que ser dintre poch temps tan tu com jo de familia.

—Ja ho veig, contestá en Miquel, de la franquesa n' has fet llibertat y avans d' hora ja 't pensas ser amo, esperat una mica á anar tan endavant; si que la fariam bona.

—¿Que ho dius de debó Miquel? es que si de debó ho dius, refutá en Martí, ho pendré d' altre manera, puig has de sebre que potser soch mes amo que tú, d' aquets arbres, y si l'hi tallat es perque m' ha donat la gana de ferho. Ab aixó ja estém llestos, fes la teva via y si tens res que dir ó fer, tira 'l dret que no soch cap manco.

—Donchs no 'l tocarás, digué 'n Miquel.

—Donchs en faré 'l que 'n voldré.

Que sí, que no; que sí y que no, al últim s' embestiren com dos feras y arrapats com llagostas, rodaren per terra fins que uns trevalladors d' allá vora anaren á descompartirlos, lo que 'ls costá molt.

Ja descompartits, tot esbufegant y mentres s' aixugavan la sanch de las esgarranxadas, que tenian á la cara y á las mans, digué en Miquel:

—Per un may mes vull tractar ab tú, ni ab la teva nissaga.

—Contestant en Martí: á cal jutje sabré qui es l' amo de 'ls roures.

Poch cal dir que 's desfé 'l prometatje ab ab gran sentiment d' en Falet y la Catarineta, que s' afermaren mes que may ab son jurament; la cuestió dels roures no habentse pogut arreglar ab el jutje de pau, passá al jutjat de Barcelona, per desgracia d' abduas familias.

* *

Era 'l día quinze de Maig y 'l poble de Palau Solitar feya una de sas grans festas; celebrava la diada de Sant Isidro Gloriós, al cual tenian gran devoció tots els pagésos del poble. Ab tal motiu res s' estalviaba en tal día, puig desde la lunció d' iglesia, fins al sarau que 's feya al vespre, tot era animació y alegría. Com cad'any venia un predicadó de Barcelona, y fins hi había llogada la cobla de Caldas, pera tocar en els Divins Oficis, en las balladas de rosari y al vespre en el sarau de la sala de ca'n Xena.

A las quatre del matí un gran repicament de campanas tot senyalant la festa, avisava al vehinat perque concorregués á missa matinal, que al mateix temps era de comunió; cual missa se celebrava á dos quarts de sis y per sa concurrencia desfilava 'l bo y millor del vehi-

Estudis, per en Carles Pellicer

nat. A las déu, solemne Ofici ab música y prèdica, acabat el cual, se feyan balladas á la plassa de l' iglesia, fins á la una, hora en que tothom anava á dinar.

El dinar d' aytal diada tenfa d' especial qu' hi entravan dos plats obligats, quals eran favas y maduixas, y el que hagués seguit la cuina de totes las casas del poble, á totes haguera observat que á la llar de foch y demunt dels tres peus ó penjada als calamastechs, bullia una gran olla, al impuls de 'l foch produït per la combustió de garbons, espigots ó carmuixas, en la cual hi cohián las favas, com ho demostravan las olorosas espirals de fum que sortían de l' olla, perfumadas per la menta que s' hi posa com á condiment de costum. Al mateix temps damunt del pedrís de las aigüeras grans platos de maduixas que ab l' hermos coló carmí y embaumadora fragancia animavan en gran manera las expectativas d' un dinar apetitós, coronat per una fib-blada de la bota del recó.

En mitx de tanta alegría, aquell any presentavan una escepció duas de las principals casas del poble, que en lloch d' alegría hi

regnava la quimera y la tristor: ens referim á ca 'l Manoy y ca'n Rodó. Estavan mes renyits que may y tan en Falet com la Catarineta no 's podían parlar y tampoch veurer, que unicament cada día de festa al acabar la missa matinal y al sortir de l' iglesia era cuan se veyan y encar de lluny. Una sola miradeta era la satisfacció dels dos aymants sacrificats á l' inquina dels pares. Pro aquell día, essent mes pesat pels dos ja que'l recort de la diada removia épocas de molta felicitat y alegría, fins arribaren á saludarse de paraula.

A un quart de set del matí de tal día, un jove trist y esgroguehit, estava recolsat á la soca de una de las acacias de la plassa de l' iglesia. Ab sos mohiments de neguit, ben clar demostrava l' ànsia que 'l dominava. Encar que la major fixesa de sa mirada era envers el portal de l' iglesia, pera dissimular la curiositat de la gent que per allà passava, de tant en tant girava 'ls ulls enlaire com si contemplés els vols de falsiots que com á fletxas voltavan el campanar movent gran borgit ab sos cants xarricats.

Aixó durá fins que sortint de l' iglesia una

noya que ab molta tristesa en el semblant y el cap baix, dirigintse mitx cortada pel sentiment cap á frech hont estava'l minyó de l'acacia, digué: adeu Falet.

Saludo que fou contestat per l' emocionat minyó ab un, adios Catarineta, tan amorós y tan dols que fins feu eternir á 'ls que ho sentiren.

A la una de la tarde tan á ca 'l Manoy com á ca 'n Rodó, ja tenian taula parada. Coberta aquesta ab blancas estoballas, ja campejavan per son demunt els plats corresponents, las culleras novas y la porrona plena de ví. Els mossos rondavan per la cuina tot fregantse las mans d' alegría, esperan fruir el bon dinar d' aquell día, que per ells trigava molt. Una nota discordant s' observaba en' ab duas casas, y era que tan á l' una com á l' altra no tothom estava alegre. A ca 'l Manoy hi había en Falet assentat á la porta del estable, que tot trist y ab els ulls plorosos no feya cas de res; y á ca'n Rodó la Catarineta esgrogue-

hida y macilenta semblava un ánima del altre mon.

De sobte cambiá la decoració: en abduas casas s' hi habian presentat els dos caps de casa portant hi l' alegría y la satisfacció mes grants. Aixís es, que 'n Miquel cridá 'l seu fill y li digué: noy ja pots estar alegre, ja hem fet las paus ab en Martí; la Catarineta ja torna á ser la teva promesa y avuy sortint de rosari, ja podrás ballar ab ella.

Mentres tan en Martí deya á sa filla: animat y posat tranquila Catarineta que 'n Falet será 'l teu marit y la pau y la tranquilitat ja han tornat á casa nostra.

No cal dir com va anar el dinar; tot fou gat-sara y alegría y la festa en las duas casas sígué complerta.

Arribá l' hora del rosari: el temple era ple de gom á gom, cuan mossén Tomás pujá á la trona y feu un sermó en el curs del qual tot explicant las glorias de Sant Isidro, digué que aquell mateix día había fet un miracle en el poble, puig había portat la pau y l' alegría á duas familias vehinas y había refermat el prometatge de 'n Falet ab la Catarineta que 's casarian per Sant Joan. La santetat del temple privá que 'ls concurrents se desbordessin ab crits d' alegría al rebre tal nova.

Acabat el rosari comensaren las balladas á la plassa, y allá eran de veurer las corals felicitacions que reberen els dos aymants y sos pares.

¿Qui había fet el miracle? Mossén Tomás qu' acabada la missa matinal habia cridat á la rectoria á n'en Miquel y á n'en Martí, perque s' acabessin las cuestiones entre'ls, y després de discutir molt y molt y de veurer que casi era imposible una avinensa, determiná ab consentiment dels dos, atribuir la solució á Sant Isidro per no menys preuhar la dignitat que cap dels dos volia perdre. De modo que pogué mes el sentiment religios, que la justicia dels homes.

JOAN CLIMENT LLONCH

Fallas d'Album Carles Pellicer

Quadret

Per sobre dels cimals
apoch el sol s' amaga,
y 's gronxan suaument
els branquillons dels arbres
rebut el bes frescal
del vent de la vesprada
que ab llur sobtat impuls
impera per la plana.

Las flors dels encontorns
derrers perfums exhalan,
eixint de sos capolls
que humitejats se tapan,
els tendres papellons
qu' emprenan gran volada,
frissosos d' asolir
la bauma resguardada.

Ressona clarament
baixant de la montanya
el rónech esquellot
dels bous que al mas s' atansan,
seguintlos el bailet
ab el sarró á l' espatlla,
y éntant dantlos un crit
per treurels de llur calma.

Pel caminal estret
que dins del bosch s' allarga,
el jayo, ab pas calmós
segueix, cumplint sa tasca.
De sopte sos genolls
en terra tots dos clava
sentint el toch pausat
de l' oració tardana.

La nit se va atansan
cubrint plans y montanyas;
las aus s' han ajocat
en mitj d' espesas brancas.
Hermós reculliment
que omplena de goig l' ànima
silenci benfactor
portant bella esperança!

JOAN VIVES Y BORRLL

Idili modernista

L' escena passa á una sala 'hont se celebra una exposició modernista. Els cuadros mes originals y extravagants de'n Toorop, de'n Roussel, de 'n Denis y de 'n Minne, penjan de las parets silenciosas d' aquella habitació casi solitaria.

No ho es del tot, perque asseguts sobre una marquesina de vellut vert, y mitj amagada per una palmera, hi ha un Ell y una Ella.

Per una de las portas de la sala, se 'n ovira

Fulla d' Album. Carles Pellicer

un' altra plena de gent que, estamordida escolta una conferencia respecte de "la influencia de la flor del Lotus en las ciencias modernas", que dona un senyor de cabells llarchs, mirada fosca y ungles de las mans un xich foscas també.

Ella, té vint anys; fesomia inspirada, elegancia preraphaelista. Porta un vestit de color indefinit ab flors de color blau cel.

Ell, té vintivuyt anys; rostre groch y displacent. Cabells llarchs, gech de vellut y coll tombat del qu' ix una gran corbata roja.

Ella. Després que, per el destí, ens trobarem un día devant d' aquells cuadros cristallins de Frá Angelich, vostra pensa habitada en la mfa, y per confondrem més ab vos, á cada hora lleigeixo 'ls vostres poemes nebulosos y silenciosos, que més que en las páginas ermas y flexibles del llibre viuhén en mon cor.

Ab tot y la oposició d' uns pares vulgars y maquiavélichs, he fugit de son costat per venir al vostre. Estava segura de trobar aquí al meu poeta, prop dels meliflues artistes que us son germans; en una festa d' aquell Art espasmódich que tant sentim.... Ah!....

Ell. Oh!.... Gracias per haver volgut venir vora d' un sér abandonat, d' ànima decandida y front transparent. Per mí heu atravessat, tota sola, eix cementiri de personas vils que 's mouhen sense vida com la quà d' una sagrantana cuan li trenquen; per mí heu corregut els perills ¡ay! d' atravesar eixos carrers pletòrichs de cotxes de lloguer, automòvils y tranvías elèctrichs.... El meu afectuós silenci, indulgentment filtra á vostre esperit asedegat de serenitat y aburrit de las melangiosas feblesas humanas. Es precis qu' un raig de nova vida aclareixi el cel grís qu' envolta 'ls nostres cors.

Ella. Sí, que una vida nova é impresionista banyí el jardí de nostras esperansas somortas.... Al vostre costat sento l' infinita buydor de l' existencia que moro cuan soch vora 'ls meus pares.... Oh! jo vull assaigar la vida Eterna dels esperits inconutils é interminables.

Ell. La vida eterna!.... Ah!.... Avants de víurela s' ha d' haver combregat á l' església del intelectualisme trist; vos es indispensable dirigir els esguarts als lliris dels jardins de l' ignoscencia blanca; resar las oracions de las postas de sol y dels llachs d' ayguas verdosas.... Ser un símbol, no una dona.... Ser l' ombra d' una donzella desconeguda que passa per la Terra, com la llum vagorosa de la lluna....

Ella. Aixó no es pas difícil; menjant poch si pot arribar....

(En aquest moment se senten els crits harmónichs del conferenciant que diu: «Els lliris, els lotus, els cignes, las fadas, las tristesas, els silencis, els nocturns....»)

Ella. (Continuant). Pero haig de ser intelectual y aixó no puch serho sense que vos me guieu. Digueume 'l nom dels autors que tinch de coneixer y me 'ls apendré de memoria y á cada punt, com vosaltres, diré en Mallarmé, ó en Poinson du Terrail.... Y 'ls noms d' aquets homes supe-

riors y climatérichs serán l' exorcisme qu' impedirá l' entrada en el meu cós de las vulgaritats que 'm voltan. Y miraré despreciativament als que no arribin á mí....

Ell. Oh! germana blava!....

Ella. Sí, sí, anomeneume germana blava, ben fort y ben dolsament....

Ell. Aneu coneixent ja mon esperit y poch á poch aneu entrant al regne de mon estimat y august silenci. Mes ¡ay! no 'l corprenghau tot; deixaume servir intacte quelcom de lo infinitament llunyá que porto dintre mí; no vulgau rompre las blancas y boirosas vestiduras de las fadas magníficas, mares del amor que jo sento per l' Art.... Aquell Art, pe 'l que m'haig de guardar pur y sencer....

Ella. (Pensativa y dolorosa). ¿Sencer? No.... ¡jamay!....

Ell. (Silenci elocuent, misteriós y expressivament morat....)

Ella. Jo vos aymo també.... Mes ja que no voleu pertanye'm, jo viuré al vostre costat silenciosa, sempre agenollada devant l' altar de vostra grandesa.

(La veu, un xich nassal del conferenciant:

«Nostres fills renegarían d'aquesta época sino fossim nosaltres. En Metterlinck, en Jamnes, en Rodin... heus aquí els que 'ns salvan!.... Qué forem sense aquestas conciencias diáfanas y elípticas que esponcellan en el jardí vert del Art purísim.»)

Ella. Oh! que hermós es aixó qu' ha dit el conferenciant. En Metterlinck, en Janines, en Rodin.... no sé qui son, pero 'ls presento! ... Deuhen ser tres grans homens que fuigen de la vulgaritat y que viuhén com nosaltres la vida espléndida dels ensomnis grochs.... Ah, escolteulo, escolteulo al conferenciant!

Ell. No, no.... Jo ho coneix bé pron lo que ha de dirnos.... Jo mes m' estimo ohir el psalme de ton amor de lliri blanch, porque ell refresca mon ànima ferida pe 'ls desganyys negres, per mon ànima que sols vos prega una llàgrima....

Ella. (Després de plorar tres llàgrimas). Vos sofriu y jo, vostre germana blava, vull seguirvos en vostres plors silenciosos y

superhumans!.... Y vull, també, arrancar las tristesas que germinan en el vostre cor.... Oh! perque no voleu obrir el cel pur y espayós del vostre esperit á la rosada del amor indefinible y embaumador que inonda tot mon cor!....

Ell. Germana blava, ¿qué 't puch dar, per eix consol en mos instants de tristesas grises?....

Ella. Digas que sí, que 'm vols.... y casa't ab mí.... Viurém, sempre, com dos angelets.

Ell. (Sentintse transportat á una regió nova, plena de llums y flors cantayres). Sí, 'ns casarém y anirém pe 'ls boscos, als capvespres de la Tardor á sentir com las fulles cantan:

"Hem sigut pero no som
mes qu' un ombra difumada y silenciosa
de lo qu' eram!
Hem sigut una promesa de la vida deliranta
de la vida hermosa
que 'ns enganya com uns xinos
arrapats y sense cúal..."

O bé sentirém la cansó de las rosas
cuan se marceixen, aquella cansó de

"Som las rosas
silenciosas,
y harmonisadas per las auras de la santa Pri-
[mavera."

"L' aucell passa,
perque are es el temps gris y diabólich de cassa
y no 'ns canta, ni ens diu: japa,
que are la Mort vos arrapa!
tan sisquera."

Y després viatjarém y anirém á Lon-
dres: al Londres horrible y bell....

Ella. Y á Florencia....

Ell. Florencia es l' ànima de l' Art adamascat
y sanguinari....

Ella y Ell. (A ensemps). Y á Bayreuth.

Ell. (Grave y recullit). Bayreuth, extàtich é
inmaculat.

(Els dos s' animan progresivament y se
senten espiritualisats y decadents.)

(La veu beatífica y profética del confe-
renciant: «Preguém pe 'l nostre Art, per
l' Art decadent, de la línea viva y psíqui-
ca, y 'l Geni de l' Immortalitat baixará á
nostres pits voltat de la llum d' un cap-
vespre morat com las il·lusions supremas
de la Vida.»

El Presoner. Carlos Pellicer.

El conferenciant baixa de la tarima ab
las cuartillas de la conferencia sota'l bras.
L' auditori s' aixeca, alguns del escolta-
dors després, d' estirarse una mica, com
si estiguessin en rampats.)

Ella. (Repulsiva y esmacayguda.) La gent s'
acosta.... Ja ha arribat l' hora fosca del
adeu.

(Ell y Ella s' agafan de las mans.)

Ell. En marxa inmutablement vers una alta
missió....

Ella. Casémnos y la cumplirém....

.....

Una noya vulgar que passa y qu' ha sentit l' última frase d' Ella, girantse á la seva mare:

—Mira, dos modernistas que 's casan.

El pare d' aquesta noya, un home vulgar:

—Je! je! Ella té vint mil duros de dot, pero may ningú li ha mirat la cara!... Y aixó que avants no era modernista!...

ANONYMA.

Adaptació á l' estil propi dels nostres decadents, de
E. de B.

Parla la Gloria

Som la Gloria encisadora
que á n-el Geni faig llui,
de una copa seductora
ubriquant-lo ab el dols ví.

Ab mon ví, que es sang ardent
que de son cor he expremut,
que es la essencia resplandenta
d' un esprit que s' ha batut.

S' ha batut ab la esperansa
de sortir com pi gegant
que uns pams més al cel s' atansa
que las plantes del voltant

Geni, que arrastres l' Avens:
jo 't faré sublim y fort,
y 't faré cremar encens
fins y tot cuan siguis mort!

Llavors uns, guaytant el cel,
dirán: tot és vanitat;
y altres, ab un cor de gel:
al no rés se n' ha tornat.

Mes vejent el resplendor
de ta estela viva, intensa,
convindrán en que no mort
el Geni: triomfador;
viu sempre... en la humana pensa...

FRANCISCO VIVER.

Infidelitat

Tant t' estimava Dolores
tan foll estava d' amor
que per tu, dat un tresor,
hauria jo á totas horas.

Mes ja que 'm causas dolor
al mostrarte'm tan ingrata,
mon pensament l' arrebata
per sempre mes de mon cor.

TELL.

Del natural

Cuan *D. Pere el viudo*,—que li deyan á 'n aquell bon senyor, perque era viudo de veras y 's deya Pere de nó—s' hagué assentat á taula, digué al amich que aquell jorn tenia á dinar perque li fés companyia:

—¡Psé! Que vols que fassi tot sol. Son tan llarchs els días sens poder enrahonar ab ningú. ¡Está tan sola la casa sens un' ánima que la vigili! *Ella* es una bona dona sens que li manquin diners. ¡Té un *pamet* que Deu n' hi dó! Psé! Crech que 's hora de que ho fassi.

—Voldrás dir, si acás, que 's hora de repetirho, donchs no es pas la primera vegada que 't casas.... Hi tens tan la má trencada ab el casori que casi 's pot dir que 's la teva carretera, tota ella plena d' *aprobats*; fin are ni una *carbassa*.

—Tú sempre tan tranquil, Raymon. Es clar: solter, tot y treginar els cuarenta.

—Solter—respongué l' amich—perque no trobo qui vulgui ab mi, fer parella.

Además—afegí tot arrugantse las cellas—jo, ab el casar m' hi pensaria molt més que tú. Te soch franch.

Y 'l dinar seguia 'l seu curs.

Al acabar, al anar á pendre café, en el *fumoir*, varen trucar á la porta.

La criada—una dona que semblava una beata de comedia, va obrir la porta al sentir la campaneta. Va tancar-la altra volta, dihent á D. Pere:

—Senyor. Hi ha 'l masover que vol véurel.

—Que entri.

Un cop el masover fou en el *fumoir*, sens ni tan sols treures la gorra que duya ni doná 'l «Deu vos quart», va comensá:

—Donchs ja veurá, un servidor venia per dirli que com que penso casarme y necessito diners, á veure si vosté pogués avensarme.... que li diré, tan sols fossin cinch duros.

—Es á dir—digué D. Pere, posant els colses á taula y mitj rihent—que ja se us ha mort la dona. No 'n sabia res....

—Ay, té rahó que no li havia fet avinent. Donchs si senyor, sí, vaig enterrar-la al comens de la sega. Es clar, com que vosté no puja may, allá dalt, á *Riudetortas*. Y es lo que jo dich, ¡que hi feya ella á 'n aquest món, tan-cada al manicomi.

—Ah! ¿pero vau tenir-la que tancar al últim?

—preguntá D. Pere, fent una ganyota ab la boca, com si lo que li explicavan li fés fástich.

—Ja ho crech—afegí 'l masover.—Va comensá á dir que jo l' havia enganyada, que si aixó, que si alló: resultat, que després d' haberla aguantada á casa més de tres mesos, va dirme el metje.—Jo de vós la ficaría al manicomí. Y aixís ho vaig fer.

Va estarhi un any y al últim ¡morta!

—Bé, miréu—feu D. Pere tot allargantli la mà y posantli en el palmell un grapedet de pessetas,—aquí va aixó y no us ho gasteu tot. Penseu que son de trenta días els mesos.

El masover se 'n vá anar y l' amich, tot aixecantse decidit, digué tocant l' espatlla á don Pere:

—Ala noy. Ja tens un altre viudo que se gueix el teu exemple.

Cuan l' amich fou fora, D. Pere va allargarsarse en la *chaise longue*, y boy mastegant un *habano*, va posarse á llegir cartas d' ella, cartas escrites ab paper perfumat, y quin perfúm ensumava voluptuosament mentres se dibuixava en sa cara plascent somrís....

NARCÍS GILI GAY.

Marinesca

Las onadas parlan,
parlan del amor....
Las cosas que'n diuhen
jo las sé de cor:

*"L' amor dels homes es un panell
que gira y volta segons el vent ...
El de las donas es un follet
que neix per foudrers moments després."*

Estimada meva,
si és que ho has sentit,
pensa que és mentida
lo que ellas han dit.

Si fossis follet,
d'amor moriria
que soch un panell
que no giraria.

Aném mar endins,
anemhi, ma vida....
Dirém á las onas:
— ¡Mentida! ¡Mentida!

LLUIS ALMERICH

Fulla d' Album. Carles Pellicer.

"Fides, Spes"

DE PECCI (LLEÓ XIII)

Al mon rés aconhorta, ni acontenta...
¡Oh, mortal, com t'enganya
l' idea de la vida que t' alenta!
¿Deixarla no val més, si'l sér hi guanya?

No't fàssia pór la Mort. Ab la esperansa
d'un *més enllá* arrelada en l' esperit,
principi n'es, lo fi, de benhauransa:
creyentlo, 't trovará la Parca ardit.

Pés feixuch es la Vida. Aixís, rendida
nostr'ánima ab sa carga arriba á punt
de morir, sens' repós.... ¿Per mellor vida
no val més treurers' eixa de demunt?....

¡Felís el pelegrí que al fer sa vía
de retorn s' aixopluga al Diví Hort!....
¡Benhaurada la nau que ab fé, atrevida,
atravessa aqueix mar y arriba á Port!

T. per

J. BARBANY

Bon-humor

Trá-lá
lá-rá-lá

soc jove y vull cantà.

"Caparró de cintas blanques
d'ulls alegres y brillants
dins ta boca de maduixa
hi ha dos rengles de diamant... "

No 't tapis las orellas, vida del cellè ..

.....
Ay noya y que rius be! ...

"Ser airós de cor amable
dintre d' ell que hi deu habè?
Fesmhi lloch tabernereta
que jo hi pugui capiguè...."

Tu qu'has omplert ma copa, fins dalt, á vessá
que be deus estimá!...

"Recolsada en'questa bota
que fa ranci y dolç el vi,
amb els braços nuus y tendres,
em dons goig y em fas sofril!..."

No 't tapis las orellas, si escoltas, ja ho se....
que deus abraça be!

Tra-la
la-ra-lal

Entre'l fum ton pare
no'ns pot veure pas.
Acosta la cara....

Ton alé tan cast
mes qu' el vi emborratxa! ...

.....
Ves qui beu garnatxa
darrera aquest tast!

Tra-la,
la-ra-la,
Adeu y fins demál

RAFAEL NOGUERA Y OLLER

Una flor

d. M. F.

Tinch una flor
quina olor,
y quina flayre,
ompla mon cor
d' amor,

ambauma de dolcesas lo lleu ayre.

Jo qu'he creuhat,
adelerat,
la trista vida,
per fi he trobat,
cansat

d' inútils prechs, qui á aymar convida.

No m'ha sorprés
qu'arribés
l'hora anyorada,
d'amor corprés,
may més,

deixaré de sé aymant y tú se aymada.

Mentres viuré
guardaré
la flor galana,
recordaré,
prou bé,

qu' un jorn tos ulls grandoy's van darli ufana

Tinch una flor
quina olor
y quina flayre
ompla mon cor
d'amor

ambauma de dolcesas lo lleu ayre

.....
IGNASI DE L. RIBERA ROVIRA

Barcelona 21 Septiembre 1902

Impresió

El sol s' havia amagat darrera 'ls cims al·tius. Poch á poquet anava minvant la claror del dia, deixantse sentir la calma ensopidora de la nit. El cant de l' aucellet s' havia acabat; sols regnava la quietut del cap-vespre, el cantar de 'ls grills que comensavan á entonar son himne; el remoreig de l' aygua esmunyintse entre las penyas, y 'l feble onduleix de 'ls arbres que 's balansejaban sacsejats per l' oreig.

Anava jo fent via carretera avall vers la

vila, abstret en la contemplació del paissatge, quant vingué á traurem d' aqueix estat ensimismat, l' eixida de las trevalladoras d' una fàbrica que en un revolt del camí 's trova.

Vareig veurerlas passar per mon devant, despentinadas, ab el vestit brut, greixós, escampant á llur entorn fortas bafegadas d' oli, donant las unas, riallas esbojarradas mentres estisoravan á n' en Pere ó en Pau; altres, mes reposadas, xiuxiuhejavan ab veu baixa ó conversavan ab son promés. Totas anavan deva-

llant la carretera, perdentse en la fosca que arreu invadia la terra.

Seguia mon camí admirat de l'alegria que disfrutavan aquelles donas, reclosas tot el sant dia dintre las quatre parets de la fàbrica, cuan vaix veurer baixar pausadament apoyadas del bras, dugas xicotetas joves, cuasi nenas; l'una, geperudeta, l'altre coixa. Juntas sens dupte per els llasos de la desgracia, solas anavan, sense una companya, sense una amiga. ¡May l'alegria s'agermana ab la tristesa!

No 's deyan res; silenciosament feyan sa via sens desplegar els llavis.

El firmament rublert d'estrelles, se deixava veurer ab tota la magestat d'una nit serena.

Allá al lluny, continuavan sentintse las fortas riallas de las teixidoras.

Vareig seguir á ditas dugas desgraciadas atret per no se quina fascinació. Els fanals de la vila que ab sa claror duptosa il·luminavan las esgroguehidas caras de las dugas jovenetas, els hi donavan l'especte de dugas flors malaltas, corsecadas, flors que sempre 'l primer vent de l'hivernada sol arreballar ab son glassat alé. Tombaren varis carrers, y al trobarse enfront d'una casa verament pobre, encaixaren, donarentse la bona nit una á l'altre y se separaren. La jeperudeta s'endinsá en un portal fosch y casi derruit; sa companyera 's perdía en un revolt del carrer.

RAMÓN VINYAS

¿Qué sentiré...

Cuan els teus ulls, á 'n els meus
fit á fit miran,
no se 'hont soch, ni veig res mes
perqué m'encisan.
Escoltant ta dolça veu,
tota harmonia,
Trasportat al paradís
me sembla estiga.
Estrenyent la teva ma,
sedosa y fina
Senthó dins del meu cor,
forta punyida.

Cuan tos llavis y 'ls meus
besantse estigan,
¿qué sentiré, mon amor,
ma bella aymia?

JOAQUIM DELCLOS Y DOLS.

EN EL CÍRCUL ARTÍSTICH

No careix d'importancia l'exposició de pintura y escultura inaugurada ab motiu de las últimas festas al Círcul Artístich, donchs si bé la generalitat de las firmas no tenen obras de gran mérit, en cambi n'hi ha de molt bonicas y algunas d'empenta.

Jimenez Aranda, Carles Pellicer, ab un "Prisionero" que reproduhim en aquest número, Melfren, Galofre Oller, Raurich, Masriera (F. J. y L.) y Roig y Soler entre'ls pintors.

Blay, Querol, Monserrat, Marinas, Escaler y Banúls entre'ls escultors.

Ditas firmas be's valen una visita á l'Exposició del Círcul Artístich.

EN EL SALÓ PARÉS

L'EXPOSICIÓ JUÑER VIDAL

Vintitres cuadros ha exposat en Juñer Vidal, com resultat de sa darrera excursió artística á Mallorca; y si nosaltres li diguessim que totas son obras mestras, mancaríam á la justicia; además tampoch ell s'ho creuria; malgrat aixó no 's pot pas negar, imparcialment parlant, que l'exposició d'en Juñer, acusa en aquest, un temperament d'artista cada dia mes perfeccionat; hi ha notas apuntadas com las apuntaria un verdader mestre, aqueixa es la vritat. Te estudis de llum molt difícils de fer, com el cuadro número tres; el color está en tots admirablement tractat, tenint alguns una harmonisació que encanta. Ho hem dit ja, altres vegadas, y ho repetim are; Juñer Vidal no's un mestre, mes, si un deixepile que té molt talent. Que li manca? A nostre modo de veures no pintar tants cuadros y acabar millor els que senti de debó... y altre cosa: no deixar als mestres, escoltarlos y obchirlos en tot. Ja se que aixó sublevará á n' alguns que parlan de tot per que sí. S' ha dit que Juñer, Golabert y altres de la mateixa escola no valen res perque las sevas obras recordan las de Rusiñol. Mes si 'l talent d'en Rusiñol presenta varis aspectes. Fà poch ha exposat al Saló Parés tres cuadros molt distints, "El mercado de Valencia" á plena llum, es diferent de l' "Acequia" y 'ls dos enterament distints dels "Cipreses" de Granada. Si fos com l' Urgell que sempre fà 'l mateix paisatge trist, l'imitació podria ser mes factible, mes, ¿Rusiñol? Suposem per un moment que en un dels seus aspectes resulti imitat en Rusiñol, ¿Es aixó defecte? Ah, si ho fos, ahont anirian á parar las escolas en la pintura? Precisament el desitj d'originalitat contribuheix al decandiment del art contemporani. No hi fa res que 's pintin ó s' escriguin verdaderas tontadas, ab tal de que siguin originals... segons sembla. Tan prompte un noy sap agafar la pluma ó 'ls pin-

zells ja no necessita escoltar á ningú ni estudiar res mes, ja campa per son compte y aixís resulta tot. Quin pintor de fama te avuy deixeples? Jo he vist molts tallers y sempre hi trobat sols al mestre.

Tornant á parlar d'en Juñer, jo no se pas en que 's sembla ab en Gelabert ni ab cap mes dels de la seva escola.

Y si en conjunt tenen algún paregut, no es d'es-

tranyar perque presentan paissatges del mateix punt Mallorca.

El passat diumenge cuan dita exposició s'inaugurá, vegerem á n' alguns mestres discutir l' obra de Juñer y eran comptats els que no trovavan una nota simpática. Al públich li semblará estrany y poch real mes si aixís es Mallorca....! ¿yan á esmenarli la plana á la naturalesa pera que agradi al respectable públich?

F. GIRALDOS

Fullas de gart

Jo no sé si á la ment te vé lo día
en que, tot plé d'un amorós afany,
lo cor fugintmen, lo tou pas siguia.

Si te recordas, és passat un any.
Un any de olvit podia saná lo cor,
y provar que l'amor es un engany.

Ma quant hi pens jo me senteix lo plor;
una sor freda en tota la persona,
y me tremol com en hivern la fior.

Jo sempre veig á tu, gentil minyona,
en lo meu pensament y, beneheix Deu,
pe l'amarganta pena que me dona.

Jo sempre veig á tu, fada de neu,

quant mir tot ple de dol y de tristura,
en la nit sens'estrellas del cor meu.

Y, me pareix d'entendre la frescura
d'aquella cara, quant se mou lo vent
y fa sonriure tota la Natura.

¡Oh, si sabessis tot lo sofriment
que jo hé provat! Mil voltas desitjava
que nat jo fossi sense sentiment.

¡Oh, si sabessis que dolor me dava
passar á costat tou la nit y 'l día
y jo, no puguer diure que t'amava,
no puguer diure que per tu moria!

JOAN PAÍS

Alguer, Febrer de 1902

Cansó del Fresser

De la montanya nevada
jo te 'n porto 'l Deu te guart,
vila de Ripoll aymada,
y á tos peus vich á finir.
Grata m' es la sepultura,
mes al veurer ta hermosura
trobo que la mort m' es dura
y no faig sino plorar.

Pe'l camí so trobat salzers
y me n' endut sas frescors,
l' aroma de dins sos calzers
me n' emportat de las flors.
Ma tasca ja es del tot llesta
y 'l Ter de mi 'n farà festa
pren l'aroma y frescó aquesta
que 't presentan mos amors.

En mas ayguas cristallinas
si enmirallen tos casals
tos prats, tos horts y tas ninas
y may els retrato en fals.

Avants de marxar d' aquí
saludo á ton Monastí
y á la Verge que hi ha allí
prego que 't guardi de mals.

GENERAL GINESTÀ PUNSET.

Ripoll, Agost de 1902.

De Eduart Ponal*
* *

En el cimall del pi
sens pensá en son destí,
el gall ab crit selvatge l'ayre inonda,
y fadigat de la jornada bella
descansa de sa vida vagamonda.

Passat el temps lleuger,
sota l' aspre roquer
el llargandaix, reposa cargolat,
fugint de tot treball que l'afadiga
y de la dura y cruel necessitat.

Totas las álimanyas,
las mes feras y estranyas,
després de sas jornadas sanguinosas
troban descans al bell fons de las ayguas
ó be dintre de covas tenebrosas.
Mes el *geni* mudable
l' hom' d' ánim indomtable,
el descans té negat;
potser batega en ell l' ánsia superba
del Angel rebelat.

Traduit per J. ALADERN.

Nostre folleti

Ab el present número acaba 'l judici crítich
que 'l célebre novelista francés *Emili Zola*,
feu de la preciosa y popular novela de cos-
tums del nostre temps

LA PAPALLONA

original del eminent novelista català

Narcís Oller

y que hem donat com á final de dita obra.

En el número próxim donarem els retratos
de dits novelistas y las cobertas de l' obra.

Próximament el llibre del genial poeta

Apeles Mestres

titulat

CANSONS

En un dels vinents números, repartirém,
tot d' un cop, encuadernat, el cuadro de cos-
tums de montanya, original de nostre benvol-
gut company, el llorejat escriptor **A. BORI
Y FONTESTA**,

LA GALLARDA DEL ROSER

estrenat ab extraordinari exit al Teatre Cata-
là (Romea) la nit del 20 de Septembre prop-
passat.

L' associació coral "Catalunya Nova" ha obert una
suscripció, de caràcter popular, quina cuota única es
la deu céntims, pera honrar la memoria del gran poe-
ta català Mossén Jacinto Verdaguer, ab una corona

commemorativa; destinant el sobrant, cas de quedar-ne, al monument que 's projecta construhirli.

Es de tot punt lloable la pensada de "Catalunya Nova" y no cal dir que CATALUNYA ARTISTICA s'adhereix al pensament, quedant oberta la subscripció en l'administració d'aquest periodich, pera tothom que vullga contribuir á la piadosa ofrena.

Han contribuït fins ara ab son donatiu, els següents senyors:

Bartomeu Lloró, Ramon Milá, Joseph Lloreda, Carles Sandiumenge, Ramon Beranger, Joaquim Tell, Ramon Poch, Joseph Carbonell, Miracle Milá y Solá, Pilá Beranguer, Lluís Borbosa, Carme Mascaró, Remey Carbonell, Jascinto Barbosa, Sebastià Barbosa, Rosa Barbosa, Leocadia Barbosa, Rita Peradejordi, Ramon Sala, Maria Carbonell, M. de la Consolació Solá, Miquela Lloró, Emili Lloró, Dolors Peradejordi, Josep M. Lloró, Guillem Tell, Eduart Tell, Joaquim Tell Galofre, Concepció Galofre de Tell, Santiago Lloreda, Carme Lloreda, Josepha Lloreda, Rosa Lloreda, Carolina Cristià de Lloreda, Pere Cubaró, B. Soler, Juan Oller, D. Priu, Francisco Tri-sau, Pompey Crehuet, Joseph Ariza, Jaume Cartes, Ignasi Peradejordi, Ignasi Peradejordi Nicolau, Ignasi Peradejordi Olm, Francisco Peradejordi, Rosa Peradejordi, Elvira Peradejordi, Rosa Brau de Peradejordi, Dolors Olm de Peradejordi, Ignasi de L. Ribera, Manuel Rebordosa Sadurni, Carme Rebordosa Sadurni, Maria Fortuny Batlles, Carme Miquel, Mathilde de Piedá de Ferreira.

El distingit doctor Roura está activant l'organització d'un Museu-Biblioteca en la cambra mortuoria del gran poeta catalá mossén Jacinto Verdaguer. Al efecte á recullit á Perpinyá las traduccions francesas de las següents obras de Verdaguer:

L'Atlántida, *Le Songe de Saint Jean*, *Fleurs du Calvaire*, *Jesús Enfant*, de Justin Péprax; *Canigou*, de Mr. Tolrá de Bordas; *En Terre Sainte*, de M. J. Delpont; y dos *Etudes*, de M. Augustin Vassal.

L' agrupació Catalanista "Bach de Roda", está preparant una vetllada literaria-musical, en commemoració del aniversari de la fundació de la mateixa, pera la que compta ab treball inèdits del gran mestre de la Felibreria, en Frederich Mistral, d'en Raymon Casellas, d'en Apeles Mestres, A. Bori y Fontestá, Joan Maragall, y altres.

Monument á Frederich Soler

Suscripció pública destinada á aumentar els ingresos pera l Monument á FREDERICH SOLER (PITARRA), cuals donatius no podrán excedir de una pesseta, al objecte de donar á la suscripció carácter popular.

De las cantitats recaudadas se'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*, presidida per l' Alcalde d'aquesta ciutat.

Suma anterior. 62'95 ptas.

Manuel Moneo. . . . 1

Total. . . . 63'95 ptas.

Continúa oberta la suscripció en la Redacció de CATALUNYA ARTISTICA.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT D'ARTS Y LITERATURA

Direcció, Redacció y Administració: — Passeig de Colón n.º 6, principal

DIRECTOR: **PRIU BADIA**.—ADMINISTRADOR: **BARTOMEU LLURÓ**

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals.— 8 de folletí literari.— Gravats y dibuixos de notables artistes.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas.—FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER un any 12 franchs.—NÚMERO CORRENT, 15 centims.—NÚMERO ATRASSAT, 20 centims